

PRÁVNÍCI, KTEŘÍ BOJUJÍ PROTI STAVU NOUZE: “LIDÉ JSOU ZOUFALÍ, SRÁŽÍ JE NA KOLENA”. BUDOU PADAT ŽALOBY NA VLÁDU A TY CO TO ZPŮSOBILY. HOVOŘÍ I O ŽALOBĚ ZA ZLOČINY PROTI LIDSKOSTI. ZDE JSOU KONTAKTY...

- CZ24 News | 22. listopadu 2020

ČESKO: Stávky? Občanský odpor? Hromadné výpovědi a výhrada svědomí? Na platformu „Stav bez nouze“ se obracejí lidé, kteří z dopadů nouzového stavu cítí zoufalství. Sražení na kolena přicházejí s různými nápady proti „těm nahoře“. Má smysl něco podniknout, aby vláda přestala omezovat práva těch nejslabších? Nadějná zpráva se objevila, i ta má své „ale“. Dojde na mezinárodní tribunál kvůli mučení?

Co by se stalo, kdyby všichni pracovníci domova důchodců odmítli testy a dali hromadnou výpověď? Dovolat se práva se zdá mnoha lidem tak beznadějně, že přemýšlejí o „odboji“ odspoda. I to mimo jiné vyplývá z rozhovoru PL s právníky Davidem a Vendulou Zahumenských, kteří spravují platformu Stav bez nouze. Prostřednictvím ní v těchto dnech reagují na spoustu občanských dotazů a skoro zoufalých nápadů, jak se bránit zásahům do základních svobod.

V Česku máme očividně spoustu novodobých partyzánů. Proti krokům vlády, která trvá na řadě nesmyslných opatření v nouzovém stavu, se hodlají mnozí postavit. Chtějí se i navzájem propojovat a pomáhat. Konzultují společně, zda má vůbec smysl podávat třeba trestní oznámení na politiky nebo uplatňovat výhradu svědomí. Téměř na vše mají brněníjší právníci odpověď. Mít odpověď ale neznamená mít vyhráno...

„I soudci jsou jen lidé.“ A mlčí...

U Ústavního soudu teď leží například „pak“ argumentů za práva dětí, které nemohou chodit do školy. „Neděláme si velké naděje,“ říká však David Zahumenský k dalšímu očekávanému stanovisku soudního pléna, které zatím zamítalo veškeré stížnosti od občanů v souvislosti s koronavirovými opatřeními. On sám proto tři z nich směřoval k Evropskému soudu pro lidská práva.

„Ústavní soud v podstatě řekl, že opatření nejsou konkrétním zásahem do vašich práv. Někteří soudci věc hodili do koše, podle jiných píšeme beletrii... My už v ústavní soudce vůbec nedoufáme,“ podotkla k tomu Vendula Zahumenská.

Manželský pár právníků přesto v jistém slova smyslu nehází s ústavními soudci flintu do žita. Doporučují mimo jiné, aby lidé sami psali přímo ústavním soudcům a popisovali jim své současné strasti, způsobené vládními opatřeními.

„I soudci jsou jen lidé. Budou-li se na ně obracet občané, pochopí lépe, jak vážná ta opatření jsou,“ je přesvědčen David.

Kontakty na soudce naleznou zájemci [ZDE](#).

Od stejně smýšlejících Čechů mají poznatky, že mnozí skutečně nelenili a dopisy, třeba jen elektronické, poslali. „Ale žádná reakce, neodpovídají,“ zní většinová zkušenost pisatelů. David Zahumenský má ale i reakci od jednoho občana, kterému prý napsali stručně, že berou v potaz.

Podle Venduly Z. se bohužel ukazuje, že Ústavní soud v situaci, ve které se země nachází, vůbec není pojistkou demokracie. Mimochodem se domnívá, že má smysl – i přes případné názorové odchylky – kontaktovat lidi jako je Roman Šmucler: „Mají vliv – mají velký dosah sledovatelů.“

Komu se chce žalovat školu, kam chodí jeho ratolest...

Novou možnost, jak vládní kroky napadat, ale dává jedno z nejčerstvějších rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z 19. listopadu ve věci, kterou namítala právě paní Vendula. Týká se plošného zákazu školní docházky.

„Pokud dojde k zásahu do práv určité osoby konkrétním jednáním orgánů veřejné moci činěných na základě vydaných mimořádných opatření, lze se bránit žalobami proti těmto konkrétním zásahům. Může se jednat například o přezkum rozhodnutí o udělení pokuty za porušení mimořádných opatření. V případě navrhovatelky by se jednalo o postup školy, která v souladu s mimořádným opatřením neumožnila osobní přítomnost žáků na vyučování,“ napsal NSS v tiskové zprávě.

[Je to dobrá zpráva pro všechny](#), kdo například obdrželi od hygienické stanice pokuty za nenošení roušek nebo za nedostavení se na testy. „Takové smýšlení soudců je dnes cenné... Rozhodnutí umožňuje, aby se bránili i živnostníci,“ podotkla Vendula Zahumenská. „Je to komplikované, ale je to pro nás dobrá zpráva, protože Nejvyšší správní soud řekl, že lze žalovat školu,“ dodala právnička. Má to ale háček – málokomu se bude chtít žalovat školu, kterou navštěvuje jeho dítě.

„Zdá se nám, že se soudy nyní vracejí k tomu, že mají přezkoumávat kroky exekutivy. Je to šance,“ říká s potěšením David Zahumenský, přestože pár otazníků zůstává: „Co dospělý, který se musí zahalovat venku, na chodbě bytového domu nebo v MHD? Toto ještě soudy budou muset vyřešit. Pokud se ale budou držet zásady, že soudy mají poskytovat ochranu našim právům, určitě cestu najdou.“

Školy lžou a znásilňují i mentálně zaostalé děti

Hrůzné případy, kde má skutečně škola provinění na svém hrbu, ale nejsou výjimkou. Právnička

Vendula ví například o případu babičky devíti vnoučat, která je odhodlaná sama podat žalobu minimálně za jednoho z nich: Chlapec dochází do speciální školy, jako dítě s mentální poruchou má dle vládního opatření výjimku z nošení roušky. Přesto mu prý kantoři každé dvě hodiny nasazují novou, nesmí ji sundávat a na jeho protest údajně reagovali lživým tvrzením, že výjimka byla zrušena.

„Výjimka pro lidi s poruchou autistického spektra a s mentálním handicapem ale stále platí. Prarodič může podat žalobu, i když není zákonný zástupce,“ říká právnička i pro ostatní, které by to mohlo zajímat a pomůže jim vědět, že v tom nejsou sami. Mnozí rodiče se mimo jiné totiž setkávají s reakcí od ředitelů a pedagogů, že jsou „jedinými, komu něco vadí“.

Donašeči, udavači a doslova žlutá hvězda na klopě

Tento argumentační faul slýchají i někteří učitelé, kteří nejdou s proudem. Jedna z takových pedagožek také podporuje aktivity, které neformálně zastřešuje komunita na stránce Stav bez nouze.

Z převyprávěného příběhu vyplývá, že dotyčná kantorka sama dětem ve třídě řekla, že když jim bude z roušky špatně, ať si ji sundají a podobně. Stačila prý jediná slečna, která to „práskla“ mamince, jež je rovněž pedagožkou, a hned bylo vedení školy osočeno z nedodržování předpisu. Ředitel prý ihned snesl výtky na hlavu tolerantní kantorky, která se dle slov Zahumenské nechtěla vůči ratolestem chovat jako pes, a nakonec se sama cítila, jako by jí „už chyběla jen žlutá hvězda“.

„Mimoto i v řadách žáků je spousta agilních udavačů, což zaznamenaly i naše děti,“ dodává Vendula Zahumenská.

David Zahumenský ale zdůrazňuje, že ředitelé skutečně nemají žádné zákonné oprávnění řešit roušky u školáků ani pedagogů: „Není to jejich věc!“

Funguje „výhrada svědomí“?

Soudy jsou na dlouho, jak lze zastavit bezpráví hned? „Mnoho rodičů zažívá tvrdé souboje s řediteli škol, protože překračují své pravomoci... Neberou v potaz ani potvrzení od lékařů,“ reaguje Zahumenská na příběhy, kdy jsou školáci doslova násilím zarouškováni proti vůli rodičů, nejsou bez roušky vpuštěni vůbec do školy či podobně.

Někteří rodiče podle jejích poznatků zkoušeli jít cestou výhrady svědomí. I v tomto případě prý ze strany vzdělávacího zařízení zaznělo Ne.

„Co se týče například roušek u dětí, tak je ale možné to, co dovolí ředitel...“ nastiňuje Vendula Zahumenská, podle které prostě nyní nemáme lepší právní nástroje, které by umožňovaly například zavolat policii a prosadit si nějaký zákaz.

„Výhrada svědomí je zajímavý nástroj. Je otázka, jak se k tomu staví Ústavní soud,“ poznamenala ještě s tím, že ona sama má z podzimu aktuální zkušenost s nezvyklým zdůvodněním „verdiktu“: „Dozvěděla jsem se od Ústavního soudu, že stát nemá povinnost chránit mé náboženství.“ Přesto je podle ní dobré stále výhradu uplatňovat a zdůrazňovat, že vám svědomí nedovoluje například zakrývat tvář rouškou, nechat se očkovat či podobně. „A uplatňovat výhradu svědomí už od počátku,“ doporučuje k tomu David s dovětkem, že to ale neznamená, že automaticky nedostanete pokutu.

Tady zmůže zastupitel víc než poslanec

Tam, kde je v otázce roušek problém přímo s ředitelstvem škol, je proto podle Venduly Zahumenské na místě se obrátit přímo na zřizovatele školského zařízení. Tím bývá většinou obec nebo kraj. První

úspěšný precedens předvedla v tomto směru nedávno Příbyslav. Tamní radnice přímo vyzvala školu, ať vyučuje děti bez roušek.

„Doporučuji co nejvíce chodit za komunálními politiky. Vést ‚odboj‘ odspoda,“ je podle ní v této konkrétní věci mnohem smysluplnější než cokoli jiného. Tedy pokud nežijete v Brně: „My v Brně to máme těžké, máme tu primátorku, z jejíhož hlasu pouštěného v pravidelných intervalech v šalině se člověku spíše ježí chlupy (lépe řečeno: je to tak odporné, že je vám fyzicky zle) než cokoli jiného. Prý se máme semknout a vydržet. Prostě obecně hloupé řečičky. V Praze je zase z primátora hrdina první linie, který si v nemocnici hraje na lékaře – zachránce.“

Z dosavadní zkušenosti ale ví, že v obcích a maloměstech pracují skutečně zapálení lidé, kteří jdou každý den se svou kůží na trh. „Potřebujeme jako sůl mít na své straně komunální politiky! Starosty a zastupitele! Jsou důležitější než ti, kteří sedí v Parlamentu, protože jsou blízko lidem. To platí samozřejmě hlavně v obcích a v menších městech, na pražském nebo brněnském magistrátu dost těžko,“ dodává právnička z Moravy.

Co dál... Nečekané nápady a jeden opomenutý

Řada odhodlaných lidí si podle Zahumenských skutečně klade otázku, zda není marné se o cokoli pokoušet. A zda vůbec občané mají nějaké možnosti se bránit.

Má smysl dávat trestní oznámení na politiky? „Trestní oznámení jsou úplně pasé,“ reagovala v návaznosti na zkušenosti z jara Vendula Zahumenská. Krize ale vyvolává bujnou fantazii, jak se poprat s bezprávím, i u „obyčejných lidí“:

Jako ve svěřací kazajce se například cítí sestry v domovech pro seniory. Musejí podstupovat antigenní test, i když nechťejí. Jako jediné řešení teď jeden z kolektivů prý vidí v tom, že by testování odmítly všechny jednotně a pohrozily hromadnou výpovědí – zařízení si nemůže dovolit zůstat bez veškerého personálu.

David Zahumenský v kontextu tohoto nápadu „odspoda“ přemítá: „Nikdo zatím nezačal realizovat stávky. Nelze je omezit ani v nouzovém stavu.“ Je to podle něj efektivní cesta například i pro učitele, kteří mohou touto formou dát najevo, že nechťejí učit „zarouškované“ děti. „Na to by vláda už musela reagovat. I zřizovatel – skutečně nemusí být vše řešeno centrálně,“ poznamenává.

Ještě výš...

Specifická cesta právníckého týmu Zahumenských na druhou stranu nezavírá vrátka k instancím i naopak ještě vyšším, než jsou ty národní. „Není vyloučeno jít až k Mezinárodnímu trestnímu tribunálu...,“ nadhazuje Vendula – možná nyní v nadsázce, ale když nebude zbytí...?

Vzhledem k řadě otřesných případů by bylo možné pojmout záležitost jako zločiny proti lidskosti. Mezinárodní soud by pak posuzoval, zda v některých případech nejde přímo o mučení či zotročování a perzekuci obyvatel.

Trestné činy proti lidskosti jsou v českém právu upraveny v díle 1 Hlavy XIII trestního zákoníku pod § 400 až 405. Obsahem Hlavy XIII je ochrana národů před nelidským zacházením vyplývající z práva každého člověka na život, ochranu života, zachování lidské důstojnosti, nedotknutelnosti, svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání atd.

Zoufalí jednotlivci se prý ptají i na občanský odpor. „To už je v podstatě občanská válka. Poslední řešení, když nastupuje totalita... Ale vyhraje ten, kdo má větší sílu,“ odpovídá k tomu Vendula Z.

Know-how přímo na podnose

„Rádi poskytneme ostatním právníkům naše dosavadní know-how a rádi s nimi budeme i spolupracovat. Máme již řadu zkušeností a argumentů, které pro ně může být vhodné použít,“ vzkazuje David Zahumenský.

Oba s manželkou jsou aktuálně nadšeni z toho, že do sběru relevantních argumentů a studií se dobrovolně zapojili i někteří aktivní přispěvatelé, kteří se vzájemně propojili přes platformu Stav bez nouze. Mnohé totiž překvapuje, že soudy po protistraně nepožadují doložit, že roušky skutečně fungují a brání přenosu nákazy. K tomu Vendula Zahumenská úsměvně dodává, že některým pro průkaznost stačí studie, podle kterých křečci nosili roušku a nenakazili se. „Nebo v podstatě konstatovali, že důkazem je, že je epidemie a že přece nechceme, aby tu nastala Itálie,“ dává nahlédnout pod pokličku justiční argumentace.

Advokátní kancelář Davida Zahumenského v těchto dnech napadla mimo jiné také například zmíněné testování zaměstnanců v sociálních službách. Veden je dále spor proti opatření na hranicích. „Lidé mimo EU nemohou dostat víza, přicestovat do země. Není tam přitom horší epidemiologická situace, přesto jde o plošné opatření,“ zmínil k tomu advokát. Jeho kancelář žaluje mimo jiné i přímo ministryni spravedlnosti Benešovou.

Zdroj: <https://www.parlamentnilisty.cz/>